

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 015958 16 Uvp
Banjaluka, 05.07.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sudija Smiljane Mrše, predsjednika vijeća, Edine Čupeljić i Strahinje Ćurkovića, članova vijeća, uz učešće Margarete Nikić, zapisničara, u upravnom sporu po tužbi N.P. i V.P. oba iz P., (u daljem tekstu: tužioci), protiv rješenja broj ... od 12.10.2012. godine tuženog Fonda ...Odjeljenje..., B., u predmetu određivanja porodične penzije, odlučujući o zahtjevu tužilaca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 015958 15 U od 16.12.2015. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 05.07.2018. godine, donio je

P R E S U D U

Zahtjev se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom odbijena je kao neosnovana tužba protiv uvodno označenog osporenog akta kojim je u postupku revizije poništeno prvostepeno rješenje Filijale P. broj ... od 16.07.2012. godine i predmet vraćen tom organu na ponovni postupak i donošenje novog rješenja. Tim prvostepenim rješenjem N.P. rođenom 13.07.1986. godine je prestalo pravo na porodičnu penziju sa 13.07.2012. godine, a V.P. rođenom 30.08.1990. godine, djetetu umrlog osiguranika V.P. ponovo je određena porodična penzija počev od 14.07.2012. godine u iznosu od 507,33 KM mjesečno, a stavom 2. je određeno da će se isplata penzije vršiti od 14.07.2012. godine.

Odbijanje tužbe obrazloženo je stavom suda da je osporeni akt zakonito donesen jer da je u istom pravilno zaključeno da je prvostepeno rješenje doneseno uz pogrešnu primjenu odredbe člana 74. stav 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik RS“ broj 134/11 i 82/13, u daljem tekstu: Zakon o PIO), pa imajući u vidu da je na dan donošenja tog rješenja tužilac N.P. imao ukupno 26 godina života i 3 dana, to je pravilno zaključeno da je potrebno dati ocjenu u pogledu apsolvetskog staža koji je on upisao drugi put, pa nakon što se u ponovnom postupku te činjenice rasprave da, će se ponovno odlučiti o pravu tužilaca. Prigovori tužbe u pogledu utvrđivanja statusa redovnog studenta kao i određivanja pojma „apsolvetskog staža“ u smislu odredbe člana 49. stav 9. Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS“ broj: 73/10 - 84/12, u daljem tekstu: ZVO) će se raspraviti u ponovnom postupku, u kojem će se utvrditi sve činjenice bitne za donošenje zakonitog rješenja. Zbog navedenog tužba se odbija kao neosnovana.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude tužioci pobijaju njenu zakonitost iz razloga propisanih u odredbi člana 35. stav 2. Zakona o upravnim

sporovima („Službeni glasnik RS“ broj 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS), kako to iz sadržaja zahtjeva proizlazi. Navode da činjenično stanje u ovoj upravnoj stvari nije sporno jer da je N.P. upisao četvrtu godinu kao redovan student na Fakultetu... u N.S. u školskoj 2009/2010 godine, da je u školskoj 2010/2011 godini upisan kao apsolvent, da je u uvjerenju fakulteta navedeno da apsolventski staž traje 12 mjeseci od 01.10.2010. do 30.09.2011. godine, da je školske 2011/2012 godinu obnovio četvrtu godinu studija i da je u uvjerenju fakulteta navedeno da apsolventski staž traje od 01.10.2011. do 30.09.2012. godine. Sporno je tumačenje odredaba ZVO, odnosno sporno je kada prestaje status redovnog studenta, da li kada student drugi put upiše apsolventski staž ili se kraj apsolventskog staža smatra krajem redovnog školovanja. U obrazloženju pobijane presude navodi se da je osporeni akt pravilan i zakonit, ali se ne daje tumačenje na osnovu čega je nižestepeni sud izveo takav zaključak, a niti se daje odgovor na navode tužbe u vezi sa primjenom odredaba člana 49. stav 9., 102. i 110. stav 2. ZVO, a niti se pominje član 49. stav 10. toga zakona kojim je propisano da po isteku apsolventskog staža student ima pravo da polaže ispite uz naknadu troškova, što je bitno, jer iz tih odredaba proizlazi da istekom apsolventskog staža ne prestaje status studenta i preostale ispite student polaže kao redovan student. U zahtjevu ukazuju na presude nižestepenog suda koje prilažu uz zahtjev broj 11 0 U 010174 12 U od 20.06.2013. godine i 11 0 U 013341 13 U od 25.05.2015. godine, donesene u identičnoj činjeničnoj i pravnoj situaciji, a u kojima je sud uvažio tužbu i poništio osporeni akt, pa imajući u vidu sve navedeno i pravno shvatanje nižestepenog suda predlažu da se zahtjev uvaži, pobijana presuda preinači, tako da se tužba uvaži i osporeni akt poništi ili da se presuda ukine i predmet vrati nižestepenom sudu na ponovni postupak.

Tuženi u odgovoru na zahtjev navodi da osporenim aktom nisu povrijeđene odredbe Zakona o PIO niti pravila postupka pa ostaje kod svih navoda datih u obrazloženju osporenog akta i predlaže da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, osporeni akt i ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu člana 39. ZUS, ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Predmetnim prvostepenim rješenjem od 16.07.2012. godine, kako je naprijed i navedeno tužiocu N.P. rođenom 13.07.1986. godine je utvrđen prestanak prava na porodičnu penziju sa 13.07.2012. godine, a tužiocu V.P. rođenom 30.08.1990. godine, ponovo je određena porodična penzija počev od 14.07.2012. godine u iznosu od 507,33 KM mjesečno.

Prestanak prava tužiocu N.P. utvrđen je jer je imenovani 13.07.2012. godine navršio 26. godina života, pa su prestali uslovi iz odredbe člana 74. stav 2. Zakona o PIO, za dalje ostvarivanje prava na porodičnu penziju.

Osporeni akt donesen je u postupku revizije prvostepenog rješenja i istim je u smislu odredbe člana 128. Zakona o PIO, to rješenje poništeno i predmet vraćen prvostepenom organu na ponovni postupak. Poništenje prvostepenog rješenja tuženi je zasnovao na nepravilnoj primijeni odredbe člana 74. stav 2. Zakona o PIO, jer da u postupku nije ispravno utvrđeno do kada traje status redovnog studenta, a s obzirom da apsolventski staž shodno odredbi člana 102. ZVO (pogrešno navedeno Zakon o obrazovanju) ne može trajati duže od 12 mjeseci, a kraj apsolventskog staža smatra se krajem redovnog školovanja.

Prema podacima spisa tužilac N.P. je student na Fakultetu ... u N.S. i prema uvjerenju fakulteta broj 012-5241 od 24.02.2011. godine kao redovan student upisao je školsku

2010/2011 godini kao apsolvent, a u istom uvjerenju navedeno da apsolventski staž traje 12 mjeseci od 01.10.2010. do 30.09.2011. godine. U sljedećem uvjerenju broj 012-524 od 28.10.2011. godine navodi se da je imenovani upisao školsku 2011/2012 godinu, poslije isteka apsolventskog staža, koji traje od 01.10.2010. do 30.09.2011. godine, a ne kako imenovani navodi u zahtjevu od 01.10.2011. do 30.09.2012. godine.

Proizlazi da u uvjerenju od 28.10.2011. godine nema podataka o statusu imenovanog, kao u ranijem uvjerenju, jer nije navedeno da li je on školsku 2011/2012 godinu upisao kao redovan student, što je trebalo provjeriti prije odlučivanja o pravu tužioca na porodičnu penziju i što je propušteno da se učini. Zbog navedenog ostalo je sporno da li je tužilac N.P. imao status redovnog studenata prije navršenih 26 godina života ili mu je taj status prestao ranije, što bi u tom slučaju bilo od uticaja na vrijeme prestanka prava na porodičnu penziju. Iz tog razloga, a suprotno navodima tužioca N.P., činjenično stanje u ovoj upravnoj stvari je ostalo nepotpuno utvrđeno, što je razlog njegove nezakonitosti.

Utvrđivanje te činjenice bitno je za pravilnu primjenu materijalnog prava, kojoj tužioc prigravaraju smatrajući da su za odlučivanje u konkretnom slučaju relevantne odredbe člana 49. tačka 9. i člana 110. ZVO.

Odredbom člana 49. tačka 9. ZVO, propisano da apsolventski staž traje 12. mjeseci od isteka posljednje godine studija. Odredba člana 110. stav 1. toga zakona, propisuje uslove za prestanak statusa studenta i to: a) završetkom studijskog programa i dobivanjem zvanja za koje se školuje; b) ispisom iz visokoškolske ustanove prije završetka studija; v) kada student ne upiše godinu studija, a ne miruju mu prava i obaveze studenta; g) ne obnovi upis u istu godinu u propisanom roku, a ne miruju mu prava i obaveze studenta i d) kada visokoškolska ustanova izrekne studentu disciplinsku mjeru isključenja sa visokoškolske ustanove. U stavu 2. određeno je da status redovnog studenta, pored uslova iz stava 1. te odredbe, prestaje i kada student dva puta obnovi istu studijsku godinu i ne stekne uslov za upis u višu godinu studija.

Prema navedenom kraj apsolventskog staža ne smatra se krajem redovnog školovanja, jer to nije navedeno u odredbi člana 49. tačka 9. ZVO, a u tački 10. iste odredbe data je mogućnost polaganja ispita po isteku apsolventskog staža uz naknadu troškova. To ne proizlazi ni iz sadržaja odredbe člana 110. toga zakona, po kojoj student ima mogućnost da dva puta obnovi istu studijsku godinu, a time i posljednju godinu studija, a da ne izgubi status redovnog studenta.

Međutim o statusu studenta može se izjasniti samo fakultet, izdavanjem uvjerenja o podacima o kojima vodi evidenciju, a tužena ukoliko ima sumnju u vjerodostojnost podataka iz uvjerenja ili uvjerenje ne sadrži dovoljno podataka, može izvršiti provjeru podataka kod organa koji je uvjerenje izdao, pa tek onda odlučiti o pravu tužioca na porodičnu penziju. Kako u konkretnom slučaju pomenuto uvjerenje ne sadrži podatke o statusu tužioca N.P. u školskoj 2011/2012 godini, to će u ponovnom postupku prvostepeni organ prije odlučivanja zatražiti od fakulteta da navedene činjenice razjasni i da se izjasni o statusu imenovanog, a potom će uz pravilnu primjenu navedenih odredaba odlučiti o pravu tužioca.

Presude nižestepenog suda na koje se tužioc pozivaju u navedenom zahtjevu nisu obavezujuće za ovaj sud a niti se odnose na istovjetnu situaciju s obzirom da je u tim presudama odlučivano o osporenom aktu kojim je žalba protiv rješenja o prestanku prava na penziju odbijena kao neosnovana.

Kod takvog stanja stvari, a iz naprijed opisanih razloga, u pobijanoj presudi nije ostvaren nijedan razlog njene nezakonitosti predviđen u odredbama člana 35. stav 2. ZUS pa se zahtjev tuženog odbija a na osnovu člana 40. stav 1. istog zakona.

Zapisničar
Margareta Nikić

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić